

Өнгөрөн болн бэлтгэсэн цагт өнгөрөн болн тус.

Кезинэ нэг халымг күүн өрн-нутгинь захд, орсин газрна захлцад өнгөрт бэйлж. Эн халымгин өөр бэйсэн орсин тэрсн тэрсинд халымгин үкр өрн тэрсинг эвдхлэ, тэрсин эзн орс үкринь бэрчкэд тэвч уга бэйлэ.

Тигэд тер халымг орс келтэ күү хайгад, хон биш бэйсэн нэг орс келтэ күүгэр амдач келтэ. Үкрин эзн болн амдач хйор үкр бэрсн орсур ирхлэ, орс өмнэснэ уурлад, эвдсн тэрсинэ йак келтэ. Келдэйсэн орс үгэн чилэйлэ, амдач халымг күүргх зөвн эклэ:

-Охтр-цосхр үкр - геворит, оопитни шар-көвүн - геворит, тэйл-тэйл - геворит, тэв-тэв - геворит, -гигэд амдач үгэн төгсчкэд, үкрин эзнд келтэргхдэ келтэ: "Би йамаран келтэ, халалчи, орсин нүүдн көкрэд бэйлэ, - геглэ.

Үкр бэрсн орс одан хойриг халадж-халадэ орнад, үкринь өгэд тэвнэ. Өнгөрөн цаггин халымг ймтн дунд тийм чиги орс келтэ ймтн ховр

Өдгэ цагт болхла, мана халымгуд заагт халымг келн уга халымгуд оян. Төднлэ күүндхин кергт халымг келтэ халымг хайлх цаг учрад бэйлэ.

Мана халымгуд дунд "Мөрнэ госн", "Үкрин залу" гижэ келдг "му биш халымг келтэ күүн болдэ гарна.

Эн йамаран учрар иим йовдимух манд үэгдхэнэ?

Келдвэр, урд гарч ирсн эмиграцин багчуд, күүн өрн-нутгулт йовад, тер газрин келэр багасн авн сургуль сурад, эрвэинь халымг келэр хооридан болн өрк-бүл, эк-эцгтэйгн күүндэ уга йовсн учр.

Хойрдвар болхла: мана халымг багчуд хооридан халымгар күүндхэсн болн халымгарн келхэсн ичдг хаалг бас бэйлэ.

Талдан өрн-нутгулт йовад, тер ордунд келэр күүндэд, сургулинэ сурад, тер цагтан күүндг эбс уга бэйсэн болхла, ода эн дээнэ хөбөннэ, эрвэинь халымг ймтн заагт, эк-эцгдэри бэйгэд халымгарн күүндхэсн ичдг, эрвэинь тэрсин келэн эс сурснкүүн, кезэ, хама, келтэ халымг келэн дасхмб?

Өдгэд, өлгөлтэ күүндин бийинэ: би орсв, би украинцв, би - нинэв гижэ хайрдылх цагт, мана күүнэ уха таньсн, аргта болхла орчингин төр келгх седкэтэ халымгуд халымгарн күүндхэн юнгед ичдэйлхмб? Мана халымг келн наадк келн-ймтнэ келтэс югарн тэтув?

Тату гижэ, эрвэинэ туудэ-түүкн болн халымг литературн келэн эс келдг күүн келх. Халымг туудэ-тууль, Длангрин билгүд уишсн, эс гид сонгсн күүн болхла талдан үг келх зөвнэ. Мана халымг келн ури-нэри үгэри бнг сн болад өдгэ цагт наадк алхч чиги келтэс тату биш. Зуг, мана дотр тигдэ эрвэинэ келэн сэнэр меддг күүн ховр. Хая бэйсинэ, бидн сонгсхивдн.

Би халымгв гиждэн юнас ичдэ бэйлхмб? Бидн, халымг ймтн, кезэ, келтэс дуту йовснб.

Дөрвн-бөрдн цагт Дөчн-монгл дэйлдэ йовхдан, Чингс-Вогдо хан Аавд, Европ хойриг көлдэн мөргүүндэ йовхдан, Овш-Хана цагт Дрсин аврит уга хана медрид орн уга йак орхларн бидн дуту бэйлснб?

Уга. Бидн тер цагт ймтнэс аргта, чидлтэ йовлавдн.

Төгрк хар чирлэн, уутхн хар нүүдэн, гилгр хар үсэн, хавтка жамран хардэ гөрддэ, келд халымг бийэн идкүлхмбидн? Келчн итлш уга!

Халымг болснэсн ичдг "сэин" залу өдгэ цагин эрвэ бийиннэ бэйлдэ, ода порас өсгч багчуд йамаран бэйлдтэ халымгуд болхнэ сандг күүнб тер, ага гижэ угай?

Ирх залу цагт медэд, тер цагт ик ймтнэ тооснд кингрн уга седкэтэ болхла, тер күүн оданэс авн бийэн чанглад, хар санаган орнад, халымг келэн сурад, хооридан нии-ноги болад, хоб-хуудан комарулад, худд-жуурман төвчэд, үвн седкдэри бурхн Вакшин номан сэйкэд, урдксиннэ бэрц бэрэд, кезэд чиги уган залата халымг нерэн алдн угагар уха-седкэтэн зокадэ авад, иим ухаган батар бэрк кергтэ.

"Овш күүндэ харгхлэ ухаан сэргэмдэ, бидр газр дээр гархлэ - нүүнэ

сергэмдэ - гидг халымг үлгр бийдэ биший. Ода магна, дорас осддэх халмаг багчудин өмн нег хату, эрэн биш күцэх зөвтэ, төр бийнэ. Эн юмб гихлэ? Мана дорас осх багчуд улдн залата халымг болх, эс болхнэ мана гарт. Эн төриг эрэн биш күцэхин кергт эрвэинг туудасан меддг урдксиннь авца авч, бийсмбидн бийсэн - бидн халымгуд мөн, халымгуд новьри Улдх зөвтабидн гидг уха дотран саяндр батлхзөвтэвдн. Эн хамган эрвэн эс медхлэри, дорас осх дүүнрэн уул халымг байдлэр сургадж чадш угавдн. Тер мана дүүнр эн хамгиг эс медхлэри талдан амтнэ байдл, авьяс авад, талдан амтн болад гардгтн тер.

Тедниг урдксиннь бэрц бэрц, халымг амтн болтха, ухан-залата халымг нерэн бичэ алдтха гихлэ, бидн хооридан нми-негн болад, эрдм-сургулэн бөдлүүддэ, бурхн Бактин номан чик седклэр сэйдэ, "сохрин өөр нүдэн анд, доглингин өөр көлэн өргэд" йовх зөбтэвдн.

Эн ин төрмүдэн седкн-ухантан батлде, эн хамгар эрвэинг күсл кедэ, эн күслэн күцэх болии!